

GAZETA

Wielkiego

Xięstwa

POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornej W. Dekera i Spółki. — Redaktor: A. Wannowski.

№ 190. — W Czwartek dnia 16. Sierpnia 1832.

Tyczy się założenia instytutu wychowania dla dzieci ślepotą dotkniętych.

W chęci obchodzenia w godnym i cechą skromności oznaczonym sposobie rocznicy urodzin naszego powszechnie uwielbianego Króla, nadesłano mi sumę 2000 złt. pol. (333 Tal. 10 sgr.) w polskich listach zastawnych, przeznaczoną na założenie fundamentu instytutu, w którymby nieszczęśliwym dzieciom, w poranku życia ślepotą dotkniętym, lub śleporodzonym, nauka dawana była.

Jestto tchnący ludzkością dar szanownego męża, którego cnotom obywatelskim także inny, na dobroczynnych składkach oparty, i pomyślnie wzrastający, również powszechnie użyteczny instytut, początek swój zawdzięcza. Złożył on go z życzeniem, żeby w dniu 3. Sierpnia przyszł. r. także w nowo utworzyć się mającym instytucie otworzonym został przytułek pociechy dla ubogich, których oczy dla wszelkiej radości i dla wszelkich darów światła są zamknięte.

Tak silnie przemawiające do serc życzenie, zaiste każdy przyjaciel ludzkości podzielać będzie; wzywam zatem Jmć Radzców Ziemiańskich i władze miejskie, równie Jmć XX. Dziekanów i Superintendentów, ażeby w swych zakresach urzędowych interesowanie się dla rzeczy, która i tak pewną być może współudziału, usiłowali jeszcze z swjej strony podnosić i przez składki pieniężne fundusz pierwiastkowy tak dalece powiększyć, iżby poświęcony ludzkości instytut mógł być jak najprędzej do skutku przywiedzionym.

Od kilku miesięcy połączonym został z tutejszém Król. Seminarjum nauczycielskiem instytut głuchoniemych, którego uczniowie pocieszające ze wszech miar czynią postępy. Równym sposobem dałby się z niem połączyć instytut niewidomych, a seminarzyści otrzymaliby sposobność, stania się w przyszłym swém powołaniu i pod tym względem użytecznymi dobru ludzkości.

Jmć Radzce Ziemiańscy, władze miejskie, równie jak Jmć Superintendenci i Dziekani zechcą mnie uwiadomić po 8 tygodniach o skutku swych usiłowań ku osiągnięciu zamierzonego celu. Życzyć mocno należy, żeby składki pieniężne nieograniczały się tylko na darze, ale owszém także na kilkoletni przeciąg czasu zapewnione były instytutowi.

Poznań, dnia 10. Sierpnia 1832

Naczelný Prezes Wielkiego Xięstwa Poznańskiego, *Flottwell.*

Wiadomości zagraniczne.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy, dnia 10. Sierpnia.

W imieniu N. Mikołaja I., Cesarza wszech Rosyi, Króla Polskiego etc. etc. etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

Podaje do powszechnej wiadomości, iż stosownie do najwyższej Jego Cesarsko-Królewskiej Mości woli, osoby winne ukrywania broni w domach swoich, pod sąd wojenny oddane będą, dopóki w myśl Art. 10. statutu organicznego ogłoszonym nie zostanie prawo o karach za zbrodnie stanu.

Wykonanie tej najwyższej woli Kommissyi Rządowej spraw wewnętrznych, duchownych i oświecenia publicznego tudzież sprawiedliwości, w czem do której należy poruczonem zostaje. — Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyjnej dn. 5. (17.) Lipca 1832. r. (Tu podpisy)

Przez postanowienia z d. 3. b. m. Rada Administracyjna mianowała: JXiędza Wojciecha Hr. Ossolińskiego, Kanonika pierwszego i Doktora teologii, oraz Professora seminarium głównego, Archidyakona w Katedrze Podlaskiej, a JXiędza Szymona Gutkowskiego, Kanonika Gremialnego Katedry Podlaskiej, Prałatem kustoszem w téjże Katedrze.

W dniach 25. i 26. Lipca odbył się popis publiczny szkoły tymczasowo wydziałowej Piotrkowskiej XX. Pijarów, który zaszczylicili swoją przytomnością JJ. WW. Tomaszewski Administrator Generalny Dyecezyi Kujawsko-Kaliskiej, Lefran Oficyał Piotrkowski i W. Skulski Kommissarz obwodu Piotrkowskiego. JW. Administrator w mowie pełnej zasad Chrześcijańskich, wystawił młodzieży obowiązki, jakie ma względem Boga, Monarchy i całej społeczności.

A n g l i a.

Z Londynu, dnia 4. Sierpnia.

W Lloyds (kawiarni najcelniejszej) przybito wczoraj następującą wiadomość:

„Wydział spraw zewnętrznych, d. 3. Sierp. „Lord Palmerston zlecił mi oznajmić WPan, abyś to do publicznej w Lloyds podał wiadomości, że w wydziale spraw zewnętrznych nadeszło uwiadomienie o formalnej blokadzie Tagu i miasta Ubes przez część wojska morskiego Jęj Najwierniejszej Mości, Królowej Donny Maryi da Gloria. Podobnież zawiadomiono rząd, iż dano rozkaz, aby odstąpiono oblężenia wyspy Madeiry.

(podp.) Backhouse.“

Do Pana J. Bernetti, sekretarza w Lloyds.

Parlament teraz wkrótce zostanie rozwiązany, chociaż (co wszelako co rok się wydarza) znaczna liczba przedmiotów nie jest jeszcze do końca doprowadzona, nawet ani wzięta pod rozbiór. Wykaz onych w tym liście niemożliwy się pomieścić; jednak wymieniamy najcelniejsze: 1) Dokończenie rozpoznania względem interesów banku i ponowienia przywileju banku angielskiego, — który to przedmiot tém większej jest wagi, gdyż z nim owo pytanie ściśle jest połączone, czyby było rzeczą korzystną przyzwolić nadal cyrkulacyą nót 1 i 2 funt. wartości, gdyż wielka część publiczności wstrzymaniu onych stagnacyą handlu i zarobkowości przypisuje. 2) Rozpoznanie względem handlu wschodnio indyjskiego i ponowienia przywileju towarzystwa wschodnio-indyjskiego, którego kupcy nienależący do stowarzyszenia uznać niechcą. 3) Stan niewolników w Indyach zachodnich. 4) Wolny dowóz zboża, którego się fabrykanci z coraz większą domagają sprężystością. 5) Zamiana niektórych poborów na podatek majątkowy. 6) Słuszniejszy podział dochodów duchowieństwa, mianowicie w Irlandyi, i inne reformy w doczesności kościoła, które nadewszystko w Irlandyi są konieczne. 7) Polepszenie ustaw porządku dla ubogich, które w dotychczasowym kształcie mimo ciężaru spadającego przez to na klasę zamożnych, jednak tylko do zgorzenia ubogich się przyczyniają. 8) Zaprowadzenie prawnego wsparcia ubogich w Irlandyi. 9) Znakomite reformy w sądownictwie. — Parlament więc przyszły, widzi przed sobą ogrom prac herkulesowych; choćby żadne zakłócenia wewnątrz kraju, ani wojny zagraniczne innych mu niepodawały pytań. Ale co się pierwszych tych, to na tych w Irlandyi przynajmniej zapewne zbywać niebędzie; a nawet w Anglii i Szkocyi samej stowarzyszenia polityczne rząd wielkiego nabawia kłopotu. Stowarzyszenie albowiem Birminghamskie, które złożone ze znakomitych obywateli, innym służy za wzór, nietylko się nierozwiązało, lecz owszem tygodnia tego doroczne swe odprawilo posiedzenie i obrato mimo wystąpienia niektórych szanownych fabrykantów na rok następujący urzędników swoich, którym dozór i pieczę nad interesami towarzystwa poruczono. Na czele ich stoi znajomy bankier Tomasz Attwood, uparujący uszczęśliwienie narodu jedynie w przywróceniu pieniędzy papierowych w miejsce złota; parlamentowi jeden tylko rok zostawiając, aby tym środkiem i innemi podobnemi zapobiedz nędzy klasy robotniczej, inaczej on i cała rada towarzystwa nanowo rozpoczną podżegać lud i rozciąglejszej domagać się reformy. — Bile reformy wszystkie są także przyjęte przez Izbę wyższą, a ponieważ się ona podo-

bnie przychyliła do traktatu z Rossyą względem pożyczki holenderskiej, więc Izba niższa spierać się z nią niebędzie, choćby inne bile, Lordom przesłane, tymczasowo miały być odrzucone. Między temi jest jeden bil, raz już przyjęty w Izbie niższej ale przez Izbę wyższą odrzucony, dotyczący sięzniesienia kary śmierci, przeznaczonęj teraz prawnie za każde sfalszowanie, który następnie dla wstrętu publiczności od kary śmierci, oprócz za zabójstwo, skutek za sobą pociąga szkodliwy, że wielu innych zbrodniarzy obecnie zupełnie nieoskarżają. Udało się wprawdzie Izbie niższej, dopiąć po obszernych układach w Izbie wyższej zniesienia kary śmierci przeznaczonęj za kradzież bydła; zamieniła ona jednak wniosek Izby niższej, polecającej takowe sprawy zdaniu sędziego i stanowiącej tylko w najgorszym razie deportacyą dożywotnią za najśrodszą karę, w ten sposób, że sędziemu niepozostaje wybor żaden, lecz że każda kradzież bydła ma być ukarana przez deportacyą dożywotnią. Skutkiem tego było najbliższym i naturalnym, że sędziowie sami na zbyt dużą srogość ustawy takowej narzekali, tak dalece, że na posiedzeniach następnych trzeba było niektóre poczynić odmiany. — Bilowi zamieniającemu dziesięciny w Irlandyi na stałą sumnę pieniężną, mającą być wypłacaną duchownym przez właścicieli stósownie do układów podanych przez komitet w tym celu utworzony, członkowie Irlandzcy po większej części dzielny stawiali opór, chociaż bil ten dwojaką wskazuje korzyść, raz że przez to prawdziwa wartość dziesięcin się poznaje, powtórę że się takim sposobem duchowny uwalnia od kłótni i sporów, powadze jego uwłaczających z zabobonnymi i po większej części ubogimi dzierzawcami. Tymczasem obawia się publiczność, że przez wypadki najnowsze wstręt ku wypłacaniu dziesięcin w Irlandyi do tak wysokiego doszedł stopnia, iż wielkiej potrzeba będzie pracy i wielokrotnęj namowy, aby teraz to prawo przeprzeć, któreby przed rokiem z największą przyjęto wdzięcznością. W każdym razie rząd na zajadły spór jest przygotowanym, gdyż wojska w Irlandyi stojące znacznie powiększa a więc postanowił, jak się zdaje, wyjednać prawom należącą się im powagę i bronić własności. Jest to najsprawiedliwszą rzeczą, jakoż z drugiej strony przyszły parlament ociągać się niebędzie, skoro to nastąpi, w załatwieniu ostateczném sprawy całej i uprzątnieniu przyczyn do zażalenia. — Cholera w Londynie podobno ustaje, wzmagają się zaś coraz bardziej po wsiach. Zdaje się, że niektórych miast, n. p. Edinburga i Glasgow, wcale opuszczać niechce. Dla tego też tu mało co spożywają owoców i jarzyn, choć rok

ten jest jednym z najbardziej błogosławionych i najtańszych, których Anglia kiedy dożyła. Nieczekamy więc tu dowozu zboża z zagranicy.

Fr a n c y a.

Z Paryża, dnia 4. Sierpnia.

Dziennik handlowy pisze, co następuje: „Słychać, że zamierzona podróż Xięcia Orleańskiego do prowincyi zachodnich nie nastąpi, a to dla tego, ponieważ Król żąda, ażeby Xiążę podróż tę własnym odbywał kosztem. Nadaremnie przedstawiał mu Xiążę, że w podróży do prowincyi południowych wydawszy prawie 500,000 fr., niczy nieztrzymał z dotacyi swojej rocznej, gdyby go nowa podróż drugie tyle kosztowała. Oświadczał oraz, że wycieczka takowa nie jest podróżyą rozrywkową, lecz z zamiarami politycznymi ściśle połączoną, powinnością więcby było rządu kosztu na nią położone mu wynagrodzić. Zdaje się wszelako, że przedstawienia takowe Xięcia nie miały skutku pożądanego.“

Podług gazet tutejszych, zapisał Xiążę Reichstadt szpadę ojca swego młodemu Hrabie St. Leu (synowi Ludwika Bonaparte go).

Monitor dzisiejszy donosi nareszcie, choć w części swojej nieurzędowej, że dnia 9. Sierpnia, jako w drugi dzień doroczny wstąpienia na tron Króla naszego, obrządek zaślubienia Xiężniczki Ludowiki niezawodnie nastąpi. — Malarz Isabey wykona na żądanie Królowej Jmci wizerunek Xiężniczki.

Przy sposobności zaślubienia Xiężniczki Ludowiki, nie miasto Paryż, lecz Król swoim kosztem 10 dziewięć wyposaży.

Rozumieją, że Xiążę Tallejrand powróciwszy ku końcowi miesiąca bieżącego do Paryża, dnia 10. Września wróci do Londynu.

W wydziale spraw wewnętrznych obwieszczone dzisiaj, że Hrabia Montalivet nie jest złożony suchobolnością, lecz że dostał choroby.

Z Bourbon-Vendée nadchodzą pod datą 30. m. z. wiadomości zasmucające o bezprawia ch rządzonych przez Szuanów w miasteczku Clisson podczas uroczystości dni Lipcowych. Banda Karolistów krążąca się podczas tej uroczystości po wsiach, zatknęła chorągiew białą na rozwalinach zamku de la Penissière. W nocy z d. 29. na 30. oblegali oni formalnie mair miasta St. André de Treize Vojes, którego w nogę ranili. Po kilkakroć dali ognia na dom jego. Wysłano oddział 56. pułku na ściganie tych napastników. Stósownie do wiadomości najnowszych z Mardrytu z d. 25. m. z. odwołano Generała Sarfield, który dotychczas naczelne miał dowó-

dstwo nad armią obserwacyjną wzdłuż granicy portugalskiej. Powiadają, że Hr. d'Espagna obejmie miejsce jego.

Zdaje się, że od kilku dni nanowo się wzmacnia obawa gabinetu Tuileryów względem wzięcia się rządu hiszpańskiego w sprawy portugalskie. Onegdaj dwa razy posłano oficera do hotelu Posta hiszpańskiego, celem zaproszenia go do Króla. Był on właśnie w Wersalu; Sekretarz legacji natychmiast obydwa te wezwania przesłał do Hrabiego Ofalia, który niebawem wrócił i długą wczoraj miał rozmowę z Królem Jmcią.

Twierdzą, że agenta holenderskiego wyprowadzono do Cherbourg, celem zbadania liczby stojących tam okrętów, na Skaldę udać się mających. Słychać, że agent ten obszerną posłał do Hagi notę, zawierającą uwagi nad zamiarami gabinetów francuzkiego i angielskiego. Rozumie on podobno, że połączone floty obydwóch państw tworzyć będą znamienitą potęgę morską, któraby słuszną największej obawy nabawić powinna Ministerium holenderskie. Zamierza oraz gabinet Tuileryów wojsko dość znaczne ściągnąć po nad granicą belgijską, przeznaczone wszelako stósownie do ugod zawartych z Anglią, do czynnego udziału tylko w przypadku naglącej potrzeby. — Zdaje się, że się podobni agenci także w Plymouth, Deal i Portsmouth znajdują, aby starannie czuwać nad poruszeniami floty angielskiej.

OBWIESZCZENIE.

Do publicznej sprzedaży papierni Hammer zwaną pod miastem Murowaną Gośliną, leżącą, niemniej należącego do niej folwarku i wiatraku, wyznaczylismy powtórny termin licytacyjny na

dzień 6. Listopada r. b.

przed południem o godzinie 10. w Izbie naszej stron, przed Deputowanym Sędzią Ziemiańskim Brückner, na który chcę kupienia mających z tém nadmienieniem wzywamy, iż każdy licytujący kaucyą 500 Tal. Deputowanemu złożyć musi.

Przybicie nastąpi na rzecz największej dającego, jeżeli przyczyny prawne niezajdą.

Taxę, która 7921 Tal. 16 sgr. wynosi, i warunki kupna codzieln w Registraturze naszej przejrzeć można.

W ostatnim terminie podano 4000 Tal.

Poznań, dnia 14. Lipca 1832.

Królewsko-Pruski Sąd Ziemiański.

WYWOŁANIE PUBLICZNE.

Na wniosek W. Maxymiliana Taczanowskiego dziedzica, wzywają się wszyscy, którzy do kapitału dla successorów Otóckich na dobrach Bartoszewicach Powiatu Krobskiego w Rubr. III. pod Nro. 2. z mocy dekretu z dnia 16. Maja 1803. r. w ilości 166 tal. 16 osm, czyli 1,000 złt. pols. zapisanego z jakiegokolwiek źródła pretensye mieć niemając, mianowicie successorowie Otocy, tychże cessionaryusze, lub którzy w ich wstąpili prawa, aby swoje mieć mogące prawa w przeciągu trzech miesięcy, a najdalej w terminie

na dzień 22. Września r. b. przed Delegowanym Wym Gaede Sędzią Ziemiańskim zrana o godzinie 9. w naszym pomieszkaniu sądowem wyznaczonym, osobiście lub przez prawnie upoważnionych w informacyą i plenipotencyą zaopatrzonych Mandataryuszów, na których im się w razie nieznajomości Kommissarzy Sprawiedliwości Lauber, Fiedler i Stork proponują, do protokołu podali i udowodnili, albowiem w razie przeciwnym niezgłaszający się z pretensyami swemi do wymienionego według podania już zapłaconego kapitału wyłączeni będą i im w tej mierze wieczne milczenie nakazane, oraz po zapadłym wyroku prekluzyjnym extabulacya w księdze hipotecznej skuteczną zostanie.

Wschowa, dnia 24. Maja 1832,

Król. Pruski Sąd Ziemiański.

Na ulicy Berlińskiej pod Nr. 218. na podwórzu znajduje się na sprzedaż albo zamianę za konia pod wierzch, kłacz, pod względem wieku, maści i rasy, zdatan na przychówek, ale niemogąca być użytą pod wierzch. Trudniących się chowem koni zwraca się na to uwagę.

Ceny zboża na Pruską miarę i wagę w Poznaniu.

Dnia 13. Sierpnia 1832.

	Tal.	śgr.	fen.	do	Tal.	śgr.	fen.
Pszenica . . .	2	—	—	—	2	10	—
Żyto . . .	1	15	—	—	1	20	—
Jęczmień . . .	—	27	6	—	1	2	6
Owies . . .	1	—	—	—	1	2	6
Tatarka . . .	—	—	—	—	—	—	—
Groch . . .	—	—	—	—	—	—	—
Ziemiaki . . .	—	—	—	—	—	—	—
Siana cetnar à							
110 ff. . .	—	20	—	—	—	25	—
Słomy kopa à							
1200 ff. . .	4	25	—	—	5	—	—
Masła garniec	1	10	—	—	1	15	—